

Seoses Kuressaare Nooruse kooli osalemisega 2024/25 õ.-a programmis Arutlev Kool, on antud õppeaastaks valikaine oma tee ainekavas järgmised muudatused:

(*1.-3. klassid toimetavad 2023/24 õa kehtima hakanud ainekava järgi)

4. klassis hõlmab valikaine kaks koolitundi nädalas.

1. tund: **Eneseavastusõpe**

Tundide arv / märkused	Õpiväljundid	Teemad
<p>35 tundi / üks õpetaja läbi õppeaasta</p> <p>I trimester - Mina, meie, koostöö</p> <p>II trimester – Kujutluspilt, fantaasia, omalooming</p> <p>III trimester – Lavalised oskused ja nende rakendamine</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oskab mõista oma tugevusi ja nõrkusi • Oskab leida grupis oma tugevused ja neid rakendada • Mõistab koostöö vajalikkust • Oskab ja julgeb vajadusel grupis sõna võtta • Oskab rakendada oma fantaasiat erinevates olukordades • Oskab arvestada teiste loominguga • Julgeb oma loomingut teistega jagada • Oskab hinnata teiste tagasisidet • Oskab ja suudab luua koos teistega • Oskab kasutada eakohaselt õpitud lavalisi oskusi • Julgeb katseta uusi tekkinud lahendusi <p>Õpilane:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Indiviidi oskuste arendamine • Mina grupis • Mina juhina • Meie meekonnana • Kompromisside leidmine • Klassi kui terviku loomine • Muinasjutu loomine erinevate meetodite abil • Luuletuse kirjutamine erinevate meetodite abil • Fantaasia etüüdi loomine grupis ja paaris • Ruumi tajumine (mina ruumis, seos teistega) • Hääle kasutamine ja selle treening • Laval olemise reeglid

Lõiming	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab rakendada saadud teadmisi igapäevastes toimetamistes • Julgeb katsetada omandatud erinevates õppeainetes • Tahab osaleda õppeaine välistes projektides ja pakub lahendusi nende teostamiseks 	<ul style="list-style-type: none"> • Koolivälised üritused ja lõiminguprojektid
---------	--	--

4. klassi 2. tund koosneb 3 moodulist, kokku 35 tundi õppeaastas. Igas trimestris uus moodul. Moodulit annab kõigis paralleelklassides üks ja sama õpetaja.

Tundide arv / märkused	Õpiväljundid	Teemad
<p>I moodul: rahatarkus, ettevõtlus, ettevõtlikkus (10-12 tundi), järg 3. kl õpitule</p> <p>-----</p> <p>Õppematerjal: L. Saaremäe-Soidla "Mina õpetan rahamängu" (tunnid 15-26), "Mina õpin rahamängu"; R. Tuttelberg "Tom õpib rahamängu"</p>	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, et unistamine näitab rahale teed ja on elus väga tähtis; • mõistab, et amet tuleks valida meeldimise, mitte palga suuruse järgi; • saab aru, et raha on maksevahend, kuid raha eest ei saa kõike osta; • tunneb kolme rahakassa süsteemi põhimõtteid (kulutamine, säästmine, annetamine), mõistab läbimõeldud kulutamise, säästmise ja annetamise vajalikkust elus; 	<ul style="list-style-type: none"> • Mis on rahatarkus : pooluste mäng, õpilased joonistavad ennast rahatargana • Unistamine . Mõtteärrak „ Minu unistuste maa “ , oma unistustest kirjutamine. Rahatarkuse video „Unistades õnnelikuks“ • Raha kui maksevahend. Fantaasiajutu kirjutamine: 1) Kui maailmas pole enam üldse raha 2) Minu elu ilma rahata 3) Raha loomariigis 4) Ainult mündid • Raha enne ja nüüd. Enda välja mõeldud raha kujundamine. • Missugune inimene on rikas? • Laenamine

	<ul style="list-style-type: none"> • oskab koostada lihtsat eelarvet ja mõistab selle järjepideva pidamise tähtsust; • on veendunud, et tema ise, tervis, sõbrad ja pereliikmed on olulisemad kui raha; • saab aru, mis on laenamine ja intress; • teab, mis on tulu, kulu, kasum, müügihind; • saab aru, mis on investeerimine ja et lisaks raha kasvama panemisele saab investeerida ka teadmistesse, tervisesse 	<ul style="list-style-type: none"> • Raha saab kasvama panna • Kulud ja tulud • Eelarve koostamine
<p>II moodul: Argumenteerimine, arutlemine, sõnaosavus (10-12 tundi)</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, mis on argument ja oskab seda koostada; • kirjeldab, miks on argumenteerimine oluline; • eristab fakti arvamusest; • leiab tekstist argumente või märkab nende puudumist; • nimetab esinemishirmu peamised põhjused ning viise kuidas nendega toime tulla; • mõistab arvamuste paljususe olulisust; • oskab aktiivselt kuulata ja tolereerib enda seisukohtadest erinevaid sisukohti; • selgitab, mis on arutlus ja miks on see oluline 	<ul style="list-style-type: none"> • Argumendi koostamine • Argumenteerimise olulisus ja praktika • Fakt ja arvamus • Argumendi osad • Väitluse põhimõtted (ilma formaadita) • Esinemishirm • Eriarvamus • Tolerantsus • Aktiivne kuulamine • Arutlemine

	<ul style="list-style-type: none"> tunneb väitluse põhimõtteid 	
<p>3. moodul: TORE tund (10-12 tundi)</p> <p>Eesmärgistatud tegevuste edendamiseks tugineb tund järgmistele väärtustele:</p> <p>Teadlik ja süsteemne noorte kaasamine koolielu parendamisse;</p> <p>Oskuslik olemasolemine ja omaalgatus omavahelistes suhetes;</p> <p>Rõõmu- ja rahuallika püsiühendus eneses;</p> <p>Ennetav mõtteviis ja elujaatav ning empaatiline suhtumine ja eeskujud.</p>	<p>TORE - tunni tegevused toetavad noorte enesekohaste oskuste ning suhtlemis- ja meeskonnatöö oskuse arengut.</p> <p>Eesmärgiks on anda vahendid, et tunni läbinud õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> on selline noor teiste hulgas, kes märkab seda, mis jääb täiskasvanutele varjatuks, on murelikule kaaslasele sõber ning kui vaja, siis otsib spetsialistide abi. loob teadlikult positiivset õhkkonda nii, et osa probleeme saavad lahenduse enne, kui need kasvavad üle pea. on tähelepanelikum, julgem, oskab reageerida ja sekkuda koolis ette tulevatele probleemidele. tunneb ennast rohkem kaasatuna ja julgeb võtta ka vastutust (väärikas aktiivsus, tähenduslik tegutsemine). 	<ul style="list-style-type: none"> Mina - TORE noor, kes on tugiõpilane Inimeste erinevused ja sarnasused Väärtused Kuula ja kuule Kontakti loomine Kõik tunded on olulised Vihaga toimetulek - emotsionaalne tarkus Koolistress vs koolirõõm Probleem Konflikt Kiusamiskäitumine Internetiturvalisus Abistamiskäitumine Koostöö Meie klassi meeskond Ideedest tegudeni

5. klassis hõlmab valikaine ühe koolitunni nädalas ning koosneb 3 moodulist, kokku 35 tundi õppeaastas. Igas trimestris uus moodul. Moodulit annab kõigis paralleelklassides üks ja sama õpetaja.

Tundide arv / märkused	Õpiväljundid	Teemad
------------------------	--------------	--------

<p>I moodul: rahatarkus, ettevõtlus, ettevõtlikkus (10-12 tundi)</p> <p>-----</p> <p>Õppematerjal: Ettevõtluse tunnikonspektid ja õpilase töölehed 2022. Koostanud k. Hiimäe-Metsar, K. Uibu, M. Raudsaar</p>	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, kes on ettevõtja, kuidas ettevõttes tegutseb • saab aru, mis on ettevõtlusidee ja oskab seda tavamõttest eristada, mõistab, milline on ettevõtlusvõimalus, • saab aru, mis on visioon ettevõtluses, • saab aru, et visioon annab suuna tegevusplaanile, mõistab, et erinevad ideed kannavad erinevaid väärtusi • oskab hinnata käitumise mõju tema enda ja teiste eesmärkide saavutamisele, • oskab oma ideid selgelt teistele edastada, teisi veenda ja tegevustesse kaasata, suudab töötada meeskonnas, • mõistab, et oma oskusi ja teadmisi arendades kasvab väärtus, mida on võimalik teistega jagada, • oskab koostada eelarvet, • teab, et ideede elluviimiseks saab kasutada erinevaid rahastamise allikaid, • teab, mida mõeldakse riski mõiste all ja oskab riski ära tunda; mõistab, et riske saab maandada ja ennetada 	<ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtte. Ettevõtja. Ettevõtlusidee (2 tundi) • Idee kujunemine, ettevõtlusvisioon (1 tund) • Idee arendamine (1 tund) • Mina ja meeskond. Eesmärk. Koostöö (1 tund) • Suudan, oskan, teen. Sisemine ja väline motivatsioon (1 tund) • Majanduslik mõtteviis. Rahatarkus ja rohetarkus (1 tund) • Teen ära! Risk. Initsiatiiv. Projekt. Heategevus. Sponsorlus (1 tund) • Planeerimine ja juhtimine, eesmärkide seadmine, vaheeesmärkidega tegevuskava ja selle elluviimine (1 tund) • Kokkuvõtte õpitust. Tagasisidestamine (1 tund)
--	---	--

	<p>ning et ohtlikus olukorras on võimalik varuplaaniga edasi minna,</p> <ul style="list-style-type: none"> • suudab määratleda oma tegevuse eesmärgid, koostada vaheeesmärkidega tegevuskava, saab aru oma tegevuse tulemustest, • oskab anda hinnangut ja kajastada meeskonna saavutusi 	
<p>II moodul: Argumenteerimine, arutlemine, sõnaosavus (10-12 tundi)</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, mis on argument ja oskab seda koostada; • kirjeldab, miks on argumenteerimine oluline; • eristab fakti arvamusest; • leiab tekstist argumente või märkab nende puudumist; • nimetab esinemishirmu peamised põhjused ning viise kuidas nendega toime tulla; • mõistab arvamuste paljususe olulisust; • oskab aktiivselt kuulata ja tolereerib enda seisukohtadest erinevaid sisukohti; • selgitab, mis on arutlus ja miks on see oluline; • tunneb väitluse põhimõtteid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Argumendi koostamine • Argumenteerimise olulisus ja praktika • Fakt ja arvamus • Argumendi osad • Väitluse põhimõtted (ilma formaadita) • Esinemishirm • Eriarvamus • Tolerantsus • Aktiivne kuulamine • Arutlemine

<p>3. moodul: TORE tund (10-12 tundi)</p> <p>Eesmärgistatud tegevuste edendamiseks tugineb tund järgmistele väärtustele:</p> <p>Teadlik ja süsteemne noorte kaasamine koolielu parendamisse;</p> <p>Oskuslik olemasolemine ja omaalgatus omavahelistes suhetes;</p> <p>Rõõmu- ja rahuallika püsiühendus eneses;</p> <p>Ennetav mõtteviis ja elujaatav ning empaatiline suhtumine ja eeskujud.</p>	<p>TORE - tunni tegevused toetavad noorte enesekohaste oskuste ning suhtlemis- ja meeskonnatöö oskuse arengut.</p> <p>Eesmärgiks on anda vahendid, et tunni läbinud õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • on selline noor teiste hulgas, kes märkab seda, mis jääb täiskasvanutele varjatuks, on murelikule kaaslasele sõber ning kui vaja, siis otsib spetsialistide abi. • loob teadlikult positiivset õhkkonda nii, et osa probleeme saavad lahenduse enne, kui need kasvavad üle pea. • on tähelepanelikum, julgem, oskab reageerida ja sekkuda koolis ette tulevatele probleemidele. • tunneb ennast rohkem kaasatuna ja julgeb võtta ka vastutust (väärikas aktiivsus, tähenduslik tegutsemine). 	<ul style="list-style-type: none"> • Mina - TORE noor, kes on tugiõpilane • Inimeste erinevused ja sarnasused • Väärtused • Kuula ja kuule • Kontakti loomine • Kõik tunded on olulised • Vihaga toimetulek - emotsionaalne tarkus • Koolistress vs koolirõõm • Probleem • Konflikt • Kiusamiskäitumine • Internetiturvalisus • Abistamiskäitumine • Koostöö • Meie klassi meeskond • Ideedest tegudeni
--	---	---

6. klass – Arutlusõpetus (35 tundi)

Tund	Teema	Õpitulemused	Õppesisu
------	-------	--------------	----------

<p>Tunnid 1-12</p>	<p>Sissejuhatus argumenteeri misse</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab suhtlemisel tekkivaid tõkkeid • nimetab veenva sõnavõtu erinevaid komponent • saab aru, mis on argument • kirjeldab argumenteerimiseks vajalikke eeldusi • nimetab argumenti osasid • loob argumenti mudeli abil iseseisvalt argumente erinevatel teemadel • mõistab mõistete „ümberlüke ja „vastuargument“ erinevusi • vastab enda mõtteid põhjendades ja tõestades kaasõpilaste esitatud seisukohtadele. 	<p>Argumenteerimise vajalikkus, suhtlusmudel, veenvus, eri tüüpi suhtlejad, argumenti mudeli tutvustus ja selle loomine, argumenti koostamine, tõestamine ja tõestusmaterjali leidmine, ümberlüke ja vastuargument, rollimängud.</p>
<p>Tunnid 13-20</p>	<p>Argumenteerimine ja teabekeskond</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nimetab levinuimad demagoogiavõtteid • tunneb ära levinuimad demagoogiavõtteid • selgitab argumenti ja demagoogia vahelist erinevust • eristab fakte arvamusest • leiab tekstist argumente või selle osasid või märkab nende puudumist • hindab teabe usaldusväärsust. 	<p>Demagoogia, demagoogiavõtteid, demagoogiavõtete ära tundmine ja nendega tegelemine, fakti ja arvamuse eristamine, info usaldusväärsuse hindamine, struktuurne lugemine.</p>
<p>Tunnid 21-26</p>	<p>Retoorika ja avalik esinemine</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab kõnede erinevaid eesmärke • selgitab esituse olulisust kõnepidamise puhul • teab, kuidas kõnet üles ehitada 	<p>Kõne liigid, kõne struktuur, kõne osad, avalik esinemine, kõne stiil ja kõne pidamine praktikas.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • nimetab esinemishirmu peamised põhjused ning viise, kuidas sellega toime tulla • analüüsib end avaliku esinejana • nimetab heale kõnepidajale iseloomulikke tunnuseid ning püüab neid iseseisvalt rakendada. 	
Tunnid 27-32	Sissejuhatus väitlusesse	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab väitlusformaati • oskab kasutada vahemärkusi ning selgitab nende seost igapäevaeluga • leiab eakohaste teemade puhul koos tiimikaaslastega vähemalt kaks argumenti nii jaatavalt kui eitavalt poolelt • nimetab kaasuse erinevaid osasid • leiab kaasuse toetamiseks sobivat tõestusmaterjali, analüüsides sealjuures selle usaldusväärust. 	Väitlusformaat, vahemärkused, kaasuse ettevalmistamine, argumentide leidmine ja hindamine, väitluse praktika.
Tunnid 33-35	Kordamine ja õpitu kinnistamine		Õpitu süvendamine ja laiendamine.

7. klass: Eneseavastusõpe

Tundide arv / märksused	Õpiväljundid	Teemad
----------------------------	--------------	--------

<p>35 tundi / üks õpetaja läbi õppeaasta</p> <p>I trimester - Mina, meie, koostöö</p> <p>II trimester – Kujutluspilt, fantaasia, omalooming</p> <p>III trimester – Lavalised oskused ja nende rakendamine</p> <p>Lõiming</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oskab mõista oma tugevusi ja nõrkusi • Oskab leida grupis oma tugevused ja neid rakendada • Mõistab koostöö vajalikkust • Oskab ja julgeb vajadusel grupis sõna võtta • Oskab rakendada oma fantaasiat erinevates olukordades • Oskab arvestada teiste loominguga • Julgeb oma loomingut teistega jagada • Oskab hinnata teiste tagasisidet • Oskab ja suudab luua koos teistega • Oskab kasutada eakohaselt õpitud lavalisi oskusi • Julgeb katseta uusi tekkinud lahendusi <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oskab rakendada saadud teadmisi igapäevastes toimetamistes • Julgeb katsetada omandatud erinevates õppeainetes • Tahab osaleda õppeaine välistes projektides ja pakub lahendusi nende teostamiseks 	<ul style="list-style-type: none"> • Indiviidi oskuste arendamine • Mina grupis • Mina juhina • Meie meekonnana • Kompromisside leidmine • Klassi kui terviku loomine • Muinasjutu loomine erinevate meetodite abil • Luuletuse kirjutamine erinevate meetodite abil • Fantaasia etüüdi loomine grupis ja paaris • Ruumi tajumine (mina ruumis, seos teistega) • Hääle kasutamine ja selle treening • Laval olemise reeglid <p>Koolivälised üritused ja lõiminguprojektid</p>
--	---	--

8. klass – Arutlusõpetus (35 tundi)

Tund	Teema	Õpitulemused	Õppesisu
Tunnid 1-12	Sissejuhatus argumenteerimisse	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab suhtlemisel tekkivaid tõkkeid • nimetab veenva sõnavõtu erinevaid komponente • saab aru, mis on argument • kirjeldab argumenteerimiseks vajalikke eeldusi • nimetab argumendi osasid • loob argumendi mudeli abil iseseisvalt argumente erinevatel teemadel • mõistab mõistete „ümlerlücke ja „vastuargument“ erinevusi • vastab enda mõtteid põhjendades ja tõestades kaasõpilaste esitatud seisukohtadele.	Argumenteerimise vajalikkus, suhtlusmudel, veenvus, eri tüüpi suhtlejad, argumendi mudeli tutvustus ja selle loomine, argumendi koostamine, tõestamine ja tõestusmaterjali leidmine, ümlerlücke ja vastuargument, rollimängud.
Tunnid 13-20	Argumenteerimine ja teabekeskond	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • nimetab levinuimad demagoogiavõtteid • tunneb ära levinuimad demagoogiavõtteid • selgitab argumendi ja demagoogia vahelist erinevust • eristab fakte arvamusest • leiab tekstist argumente või selle osasid või märkab nende puudumist • hindab teabe usaldusväärsust.	Demagoogia, demagoogiavõtteid, demagoogiavõtteid ära tundmine ja nendega tegelemine, fakti ja arvamuse eristamine, info usaldusväärsuse hindamine, struktuurne lugemine.

Tunnid 21-26	Retoorika ja avalik esinemine	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab kõnede erinevaid eesmärke • selgitab esituse olulisust kõnepidamise puhul • teab, kuidas kõnet üles ehitada • nimetab esinemishirmu peamised põhjused ning viise, kuidas sellega toime tulla • analüüsib end avaliku esinejana • nimetab heale kõnepidajale iseloomulikke tunnuseid ning püüab neid iseseisvalt rakendada. 	Kõne liigid, kõne struktuur, kõne osad, avalik esinemine, kõne stiil ja kõne pidamine praktikas.
Tunnid 27-32	Sissejuhatus väitlusesse	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab väitlusformaati • oskab kasutada vahemärkusi ning selgitab nende seost igapäevaeluga • leiab eakohaste teemade puhul koos tiimikaaslastega vähemalt kaks argumenti nii jaatavalt kui eitavalt poolelt • nimetab kaasuse erinevaid osasid • leiab kaasuse toetamiseks sobivat tõestusmaterjali, analüüsides sealjuures selle usaldusväarsust. 	Väitlusformaat, vahemärkused, kaasuse ettevalmistamine, argumentide leidmine ja hindamine, väitluse praktika.
Tunnid 33-35	Kordamine ja õpitu kinnistamine		Õpitu süvendamine ja laiendamine.

9. klass: Rahatarkus, ettevõtlus, ettevõtlikkus

Tundide arv / märkused	Õpiväljundid	Teemad
10-12 tundi / Toimub 1.trimestril	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koostab isikliku, perekonna või ettevõtte eelarve valitud perioodiks; • Analüüsib etteantud olukorra kirjelduse põhjal eesmärgipärast rahakasutust; • Võrdleb erinevaid võimalusi konkreetse eseme soetamiseks (sülearvuti / telefoni); • Pakub välja lahendusi keskkonnasäästlikuks tarbimiseks heaoluühiskonnas; • Teab varaklasside liike, nende plusse ja miinuseid investeerimise seisukohast; • Teab investeerimise tähendust, mida see endaga kaasa toob; • Teeb esimesed sammud investeerimisega alustamiseks, demokonto loomine aktsiatega, valuutaga jne kauplemiseks.	<ul style="list-style-type: none"> • Isiklike tulude ja kulude jälgimine nädala / kuu jooksul, selle põhjal eelarve koostamine ja järgimine. • Tulu maksustamise põhimõtete ja määradega tutvumine maksu- ja tolliameti veebilehel, palgakalkulaatori abil palga analüüsimine (neto- ja brutopalk, palgafond, tööjõumaksud). • Erinevate finantslahenduste võrdlemine konkreetse toote (nt sülearvuti) ostuks (sh ise raha kogumine, kiirlaen, järelmaks, väikelaen, laen vanematelt). • Hinnavõrdlus sarnaste igapäevaste kaupade kohta kahes kaupluses või e-poes ning tarbijat mõjutavate müügivõtete tuvastamine poodides. • Rahalise eesmärgi planeerimine: võimalused säästmiseks ja lisatulu teenimiseks, eesmärgi täitumine, seda takistavad ja toetavad tegurid. • Intressimäär ja intress, lihtintressi arvutus praktikas, liitintressi mõiste ja mõju selgitamine. • Varaklassid, varaklassi valik vastavalt soovile ja ootustele. • Investeerimise olemus ja vajalikkus (miks, kuidas, kuhu)

